

Helsingin yliopiston konsistorin pöytäkirjoista

5.5.1971

Konsistori päätti asettaa toimikunnan harkitsemaan suomen- ja ruotsinkielisen almanakan nimistöön ehdotettuja muutoksia sekä nimesi sen puheenjohtajaksi professori Thorsin sekä jäseniksi akateemikko K.G. Vilkunan, professorit Virtarannan ja Joen ynnä täysinpalvelleen lehtorin C.O.R. Paneliuksen.

19.5.1971

Konsistorin jäsenille oli esittelylistan mukana lähetetty almanakan nimistön tarkistusta varten asetetun toimikunnan näin kuuluvat ehdotukset:

(Litt. Almanakka I, II)

Konsistori katsoi oikeaksi hyväksyä nämä ehdotukset.

Helsingin yliopiston konsistorille

Arvoisan Konsistorin toimeksiannosta (ptk. 7.4.1948, 35 §) laadin 1948 ehdotuksen suomalaisen almanakan nimistön tarkistamiseksi ja osittaiseksi uudistamiseksi. Ehdotukseni mukaisen nimistön, jota Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kielitieteen valiokunta oli perusteellisesti käsitellyt, Konsistori hyväksyi otettavaksi viralliseen almanakkaan vuodesta 1950 alkaen. Tällöin jäi almanakasta pois useita 1929 mukaan otettuja muinaisnimiä kuten Arpia, Jurva, Mielo, Nousia, jotka eivät olleet 20 vuoden kuluessa päässeet käyttöön ja sijalle otettiin suurta levikkiä saavuttaneita uusia nimiä kuten Arja, Merja, Raija; samalla pyrittiin säilyttämään vanha ja arvokas kantanimistö paikallaan, jolloin oli karsittava ja palautettava jentiselleen aikaisemman käytännön mukaiseksi 1908 ja 1928 tehtyjä uudistuksia.

Silloin saamani tehtävä on aiheuttanut sen, että Yliopiston sihteeri on jatkuvasti ohjannut minulle nimiasioita koskevat kansalaisten kyselyt, joihin olen sitten vastailut. - Seuraavan kerran ehdotin 2.12.1960 Konsistorille almanakkaan lisättäväksi 29 toisintonimeä (Anne Annan päivälle, Eevi Eevan rinnalle jne.) ja yhden aikaisemmin poistetun nimen (Eira). Kirjelmä ei kuitenkaan johtanut tulokseen. Paineen yhä lisääntyessä uusin esitykseni 18.2.1963, jolloin Konsistori esityksestäni otti 16 nimitoisintoa ja Eiran vuoden 1964 almanakkaan. Silloin evättyjä toisintonimiä on pyydetty jatkuvasti ja entistä useammin painettavaksi almanakkaan, esim. Anne nimeä on pyytänyt 448 eri henkilöä eri kirjeissä, Teijaa 391.

- Etunimien kehitystä ja suosituimmuutta on seurattu jatkuvasti. V. 1968 Postisäästöpankki teetti johtamansa Kultapossukerhon jäsen-

ten avustamana 60 000 lapsen (5-14-vuotiaiden) etunimistä tutkimuk-
sen, mitä jatkettiin 1969. Tutkimuksista kävi ilmi, että kaikki suo-
situimmat nimet ja niiden toisinnot Annea, Anitaa ja Teijaa lukuun
ottamatta ovat almanakassa. Vuoden vaihteessa 1968-1969 Mainos-Tele-
visio järjesti pyynnöstäni etunimikilpailun, jossa kysyttiin alma-
nakasta puuttuvia ja sinne toivottavia etunimiä. Vastauksia tuli
tuhansittain. Pyydetty "uudet" nimet olivat enimmäkseen jo olemassa
olevien vanhojen nimien toisintoja, joille ei ole syytä järjestää
omaa päivää, mutta joista osa voidaan ottaa kantanimen rinnalle.
Huomattava osa ehdotuksista oli joko tilapäisluontoisia tai keino-
tekoisia erikoisuuksia ja sellaisina sopimattomia. Kaikkiaan erilai-
sia "nimisiä" oli 750. Todellisia uusia kantanimiä, joita pyydettiin
runsaammin oli vain neljä: Heidi, Piia, Tuukka ja Aslak, jotka lienee
nyt syytä ottaa vuoden 1973 almanakkaan.

Nämä tutkimukset ja kilpailut, joita edellisten lisäksi on toi-
mittanut pari naisten lehteä, osoittavat, että almanakan suomalainen
etunimistö on vakiintunut ja että vanha perinne on hyvin säilynyt.
Kohtuullista vakiintuneisuutta on syytä pitää yllä ja uudistukset
on tehtävä varovasti mutta kuitenkin ajassa mukana pysyen. Almanakan
nimistö on normatiivinen suosittelu lasten vanhemmille.

Kunsaan aineiston perusteella pyydän tehdä liitteessä mainitut
etunimilisäykset.

Esityksessä on pyritty mahdollisuuksien mukaan lähentämään Suomen
ruotsin- ja suomenkielisen almanakan nimilistoja siirtämällä nimiä
samoille päiville, kuten 9.8. Eira, ruots. Eira ennen 21.9., ja teke-
mällä siirtoja ja lisäyksiä samoille päiville (Kai, Kaj 16.2., ruots.
Saimi 10.7., suom. Salli, Salla 19.7., Heidi 27.7., Sami, Sam 20.8.,
ruots. Hellevi 16.9., Piia, Pia 28.12.). Samoin molemmissa almanakois-
sa Julia (harv.) on siirretty Juliuksen päivälle 12.4., jotta olisi

saatu tilaa Kaille. Tavallaan periaatteessa uutta suomalaisella puolella on se, että milloin vanhempi perinnäinen kantanimi on ruotsalaisella puolella säilynyt alkuperäisellä paikallaan, on se nykyinen yleisesti käytetty toisinto merkitty suomalaiselle puolelle, vaikka päivällä on toinen uudempi suomalainen nimi. Siten 6.2. Terhi, Terhikki, lisätty Teija, Tea, koska ruotsalaisessa on keskiaikainen Dorotea (todettu Suomessa jo 1470, = kansanomainen Toroteija, Teija); 13.3. Tarvo (erittäin harvinainen), lisätty Ernesti, Erno, ruots. Ernst (13.3. jo 1662 Ernestus); 28.4. Ilppo, Ilpo, lisätty Tuure, ruots. Ture (suom. almanakassa jo 1776 Thure); 2.5. Vuokko, lisätty Viivi, ruots. Vivan, Vivi; 23.8. Varma, lisätty Signe (oli tällä päivällä jo 1909-28), ruots. Signe; 27.8. Vilja, lisätty Rauli, ruots. Ralf; 24.11. Lempi, Lemmikki, lisätty Sivi, ruots. Siv. Vastaavia lisäyksiä on tehty myös ruotsinkieliseen nimilistaan, josta on prof. Olav Ahlbäckin laatima esitys.

Tämän tapainen kehitys on ajankohtaista, sillä sekä suomalaisen että ruotsalaisen almanakan nimipäivän omistajat mainitaan yleisdiossa peräkkäin onnentoivotuksin joka aamu kolmeen kertaan, minkä lisäksi useat päivälehdet painattavat nämä nimet rinnan totutulle paikalle. Nimipäivien vietosta on tullut yhä laajeneva työpaikoille saakka ulottuva kansallinen tapa, minkä vuoksi Weilin & GÖös painattane jo vuodeksi 1973 erityisen nimipäiväkalenterin, jossa ovat rinnan sekä suomalaisen että ruotsalaisen almanakan nimet.

Kulosaaressa 17.5.1971

Huustovirtanen

- uusi nimi (4 kpl.)
- nimi siirretty toiseen päivään (10 kpl.)
- lisätty kantanimen toisinto tai päivän vanha kantanimi
- sulkumerkeissä perusteluita, jotka eivät tule almanakkaan, numerot osoittavat toimittajalle tulleiden kirjeellisten pyyntöjen lukumäärää. Puhelintiedusteluja ei ole rekisteröity.

- ()
- 11.1. Kari, Karri (31)
 - 14.1. Sakari, Saku (22)
 - 17.1. Antto, Anton, Anttoni, Toni (38)
 - 19.1. Heikki, Henrik, Henrikki, Henri (12)
 - 20.1. Henna, Henni (9)
 - 26.1. Raino, Rainer (42), Raine (28)
 - 6.2. Terhi, Terhikki; Teija (391), Tea (30, ruots. on Dorotea, josta on vanha suom. muoto Toroteija, Teija)
 - 16.2. Kai (ennen 28.1., Julia siirtyy 12.4.)
 - 22.2. Tuuli (18), Tuulikki, Tuulia
 - 23.2. Aslak (11; Salli, Salla siirtyy 19.7. kuten ruots.)
 - 25.2. Tuija; Tuire (125)
 - 10.3. Aura, Auri (5)
 - 13.3. Tarvo; Ernesti, Erno (29; ruots. Ernst)
 - 15.3. Risto (Kristian siirtyy 13.11., jossa se ruots.)
 - 5.4. Irene, Irina (32), Iro
 - 12.4. Julius; Julia (16.2.)
 - 25.4. Markku, Markus, Marko (236)
 - 28.4. Ilppo, Ilpo; Tuure (2; ruots. Ture)
 - 30.4. Mirjam, Mirja, Mirjami, Mirkka (16), Mirva (56)
 - 2.5. Vuokko; Viivi (ruots. Vivan, Vivi)
 - 17.5. Maila, Maili, Mailis (38)
 - 19.5. Emilia, Milja, Milla (22), Emma, Amalia (15)

- 20.5. Karoliina (2.), Karo, Lilli, Lilja (Karoliina oli 20.5. jo 1783 ja toisintonimenä on ollut mm. Lilli)
- 24.5. Tuukka (30); Touko (harvinainen, vanhalla paikalleen; Panu siirtyy 11.1.)
- 24.6. Johannes (< 2.12.), Juhani, Jussi, Jukka, Juha, Juho, Juhana, Janne, Jani (27)
- 26.6. Jorma, Jarmo, Jarno, Jarkko, Jere (13), Jeremias
- 29.6. Pietari, Pekka, Petteri (67), Petri, Pekko
- 2.7. Maria, Maija, Maikki, Meeri, Mari, Marika (64), Maaria, Kukka-Maaria, Mia (71)
- 4.7. Ulla; Ulpu (..5)
- 11.7. Elli, Eleonora, Noora (7)
- 13.7. Ilari, Lari (12)
- 19.7. Saara, Sari, Salli, Salla (ruots. Sally; myös suom. Salli 19.7. ja 1929-49; Maija siirtyy 4.10.)
- 20.7. Marketta, Maret (18), Maarit
- 22.7. Leena, Leeni, Lenita (30), Matalena
- 27.7. Helmi (140); Unikeonpäivä (päivä ei ole aikaisemmin ollut kenenkään nispäivä)
- 30.7. Asta (poistettu Augusta, joka ruots. 7.1.)
- 5.8. Salme; Sanelma (26)
- 3.8. Sylvi, Sylvia, Silva
- 10.8. Lauri, Lassi, Lasse (45)
- 15.8. Marjatta, Marja, Marjut, Marjaana, Jaana, Marjo, Maritta (ennen 20.7., mitta ruots. almanakassa 15.8.)
- 20.8. Samuli, Samuel, Sami (178)
- 23.8. Varma; Signe (6; ruots. Signe)
- 27.8. Vilja; Rauli (39; ruots. Ralf)
- 29.8. Ines, Ina; Inari (30)
- 2.9. Sinikka, Siri (28)
- 11.9. Aleksanteri, Ale (8), Ali, Santeri
- 29.9. Mikko, Mikael, Mika (225), Miika (21)

- 4.10. Saila; Saija (< 19.7.)
- 5.10. Inkeri, Inka (39)
- 7.10. Pirkko, Pirjo, Piritta (), Birgitta
- 13.10. Taina, Taija (40), Tanja (148)
- 14.10. Elsa, Else (8), Elsi (18)
- 18.10. Satu; Säde (ollut jo 1929)
- 22.10. Anitta, Anita, Anja (< 11.11.)
- 26.10. Amanda, Manta; Niina (179; ruots. Nina, Ninni)
- 27.10. Helli, Helle, Hellä, Hellin
- 11.11. Panu (Anja siirtyy 22.10.)
- 13.11. Ano; Kristian (ruots. Kristian, Krister, myös suom. 1780-1928)
- 19.11. Liisa, Liisi (16), Elisabet, Eliisa
- 24.11. Lempi, Lemmikki; Sivi (23; ruots. Siv)
- 25.11. Katariina, Kaarina, Kaija, Kaisa, Kati (83), Katja (122),
Riina (25)
- 2.12. Anelma; Unelma (27)
- 9.12. Anna, Anne (448), Anneli, Annikki, Anu, Annukka (43)
- 18.12. Aapo, Aappo, Rami (39 < Aaprami; poistettu Aabraham, joka jää ruots. nimilistään)
- 21.12. Tuomas, Tuomo, Tommi, Tomi (40)
- 24.12. Aatami; Eeva, Eevi, Eveliina (39)
- 27.12. Hännes, Hannu (Johannes siirretty 24.6., jolla se myös ruots.)
- 28.12. Piia (290); Viattomien lasten päivä (ei aikaisemmin kehenkään nimipäivä)